Socialdepartementet:
s.registrator@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.se

Svar på remiss: Kostnadsansvar för smittskyddsläkemedel

Sveriges Apoteksförening har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad remiss och lämnar följande yttrande:

Sveriges Apoteksförening är positiv till utredningens ambition att underlätta hanteringen av fakturering och uppföljning för det allmänna och för apoteken. Det är därför bra att det blir en lagstadgad bestämmelse om vilket landsting som ska ersätta öppenvårdsapoteken för kostnadsfria läkemedel enligt Smittskyddslagen.

Förslaget att det landsting i vilket patienten är bosatt ska bära kostnaderna (enligt folkbokföringslagen) är bra, I det fall patienten inte är bosatt i något landsting är det rimligt att det landsting som ska betala avgörs av förskrivarens landstingstillhörighet. För att detta ska fungera bra bör dock eHälsomyndigheten tillhandahålla uppgift om patientens respektive förskrivarens landstingstillhörighet så att uppgiften finns tillgänglig i apotekens expeditionsstöd. Idag ser apotek endast ort, och att utifrån denna bestämma landstingstillhörighet behöver annars göras manuellt och utifrån personalens kunskaper om svensk geografi.

Remissen diskuterar vidare det som nämndes i Utredningen ”Läkemedel för särskilda behov” att eHälsomyndigheten ska förmedla betalning av apotekens fakturor beträffande kostnadsfria smittskyddsläkemedel till landstingen. Sveriges Apoteksförening ser fördelar för *landstingen* med en sådan hantering, framförallt genom mindre administration och bättre uppföljningsmöjligheter. Förslaget kan administrativt sett även innebära vissa fördelar för apoteken, förutsatt att lösningen innebär att apotek endast behöver markera att det är en smittskyddsförskrivning och att prissättning och fakturering därefter sker automatiserat med hjälp av eHälsomyndighetens tjänster på samma sätt som förmånsfaktureringen.
Det är dock viktigt, inte minst för tillgängligheten till smittskyddsläkemedel, att en sådan ordning inte medför en ovälkommen likviditetsförsämring för apoteken.

Idag betalar landstingen apotekens fakturor för smittskyddsläkemedel enligt normalt gällande betalningstider, dvs. 30 dagar efter fakturadatum. Denna normala betalningstid följer av att smittskyddsläkemedlen inte ingår i de särskilda regleringar som gäller för förmånsläkemedel. Den genomsnittliga

betalningstiden för förmånsläkemedel är i stället ca. 50 dagar och apoteken tvingas därför ligga ute med pengar för de läkemedel som staten subventionerar för den enskilde. Detta är en oegentlig ordning som Sveriges Apoteksförening i ett flertal sammanhang har kritiserat och krävt en ändring av. Även Statskontoret har i sin rapport, En omreglerad apoteksmarknad 2013:7, lyft fram denna problematik. En mer normal betalningstid från landstingen är alltså generellt sett viktig inte minst för de mindre apoteken som kan ha svårt att få en checkkredit eller lån för att täcka glappet mellan betalning och utlägg. Kostnaden för Smittskyddsläkemedel ökar både i omfattning och i pris, så för denna kategori läkemedel är det därför extra viktigt att apoteken inte behöver ligga ute med pengar pga. för långa betalningstider från landstingen. Att inordna smittskyddsläkemedlen i den betalningsordning som gäller för förmånsläkemedel skulle dock få denna negativa effekt för apoteken. TLV har i sin slutrapport på Läkemedel utanför förmånerna, uppskattat kostnaden till mellan 2,5- 3,5 Mkr. En kostnad som kan förväntas öka med prognosticerad omsättningsökning för segmentet.

Därtill tillkommer en utvecklingskostnad för apotekens IT-stöd, som utredningen inte konsekvensanalyserar, och som ej heller belyses i detta remissunderlag. Detta bör göras. Det är också viktigt med god framförhållning vid utveckling och implementering, då IT-stöden ofta påverkar flera system, samtidigt som det finns ledtider i eHälsomyndighetens releaseprocess.

De ekonomiska konsekvenserna bör neutraliseras så att förslaget inte får de beskrivna negativa effekterna för apotek. Sveriges Apoteksförening förutsätter vidare att de kostnader för utveckling och förvaltning som genereras hos eHälsomyndigheten som en följd av utredningens förslag inte belastar apoteken utan tas av landstingen. Detta då de har störst nytta av förslaget.

Sveriges Apoteksförening har inga särskilda synpunkter på förslaget om förtydligande av kretsen förmånsberättigade i smittskyddslagen.

Med ovanstående reservationer är Sveriges Apotekförening positiva till förslaget som helhet, och ser fram mot en utveckling som ger förbättringar och förenklingar både för landsting och apotek.

Stockholm den 31 augusti 2015

Robert Svanström
Chefsfarmaceut, Sveriges Apoteksförening